OKM/KTPO/KÄR 24.5.2017

Korkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittäminen

Korkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittämisen tavoitteena on, että

- korkeakouluopintoihin päästään toisen asteen opintojen jälkeen nykyistä nopeammin ja edelleen työelämään siirrytään aikaisemmin,
- mahdollisuuksien tasa-arvo toteutuu ja että
- opiskelijavalinnan prosessi on hakijan, korkeakoulun ja yhteiskunnan kannalta mahdollisimman selkeä ja kustannustehokas.

Kataisen ja Stubbin hallituskausilla (2011-2015) toisen asteen ja korkeakoulujen nivelvaihetta pyrittiin sujuvoittamaan ottamalla käyttöön opintopolku.fi -palvelu yhtenäiseksi näkymäksi korkeakoulujen tarjontaan sekä korkeakoulujen yhteishaku, jossa kaikkeen korkeakoulutukeen haetaan yhtenäisellä prosessilla. Korkeakoulut velvoitettiin varaamaan vaikuttava määrä aloituspaikoista ensimmäistä korkeakoulupaikkaansa hakeville hakijoille ja kehittämään korkeakouluissa jo opiskeleville mahdollisuuksia vaihtaa koulutusta ns. siirtohakujen kautta. Lisäksi korkeakoulut ovat kehittäneet koulutustarjontaa siten, että hakijat hakeutuvat laajempiin hakukohteisiin ja hakukohteita on vähemmän.

Pääministeri Sipilän hallituksen (2015-) ohjelman mukaan:

> *Tehdään opintopoluista mahdollisimman joustavat koulutusasteiden sisällä ja välillä. Tuetaan nopeaa valmistumista sekä siirtymää työelämään.*
>
> - *Uudistetaan korkeakoulujen valintakoemenettelyä.*
> - *Otetaan käyttöön kolmas lukukausi korkeakouluissa.*
> - *Lisätään toisen asteen koulutuksen ja korkea-asteen välistä yhteistyötä.*
> - *Päivitetään kelpoisuusvaatimuksia julkisella sektorilla.*

Hallitusohjelman toteuttamissuunnitelmassa on tarkennettu nopeuttamisen keinoja:

> *Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää yhdessä korkeakoulujen kanssa prosessin, jossa korkeakoulut uudistavat valintakoemenettelyjään tavoitteena vähentää tarpeettomia välivuosia ja aikaistaa korkeakouluopintojen aloitusta. OKM ohjaa rahoituksella korkeakouluja luopumaan pitkäkestoisesta pääsykokeisiin valmistautumisesta, jolloin tarve osallistua valmennuskursseille vähenee oleellisesti. Ylioppilastutkintolautakunta ja korkeakoulut laativat toimenpideohjelman ylioppilastutkinnon paremmaksi hyödyntämiseksi valintamenettelyssä. (VNK 2016)*

Tämän mukaisesti korkeakoulujen kanssa on vuosien 2017-2020 tulossopimuksissa [1] sovittu, että

- **korkeakoulut hyödyntävät toisen asteen tutkintoja opiskelijavalinnassa nykyistä enemmän ja luopuvat pitkäkestoista valmistautumista edellyttävistä pääsykokeista.**
- **opiskelijavalinta, joka ei edellytä hakijalta pitkää valmentautumista otetaan käyttöön vuoteen 2018 mennessä.**

[1] ks. http://minedu.fi/yliopistot-sopimukset ja http://minedu.fi/ammattikorkeakoulut-sopimukset

- **ammattikorkeakoulut hyödyntävät ammatillisen toisen asteen tutkintotodistuksia ja ylioppilastutkintotodistuksia opiskelijavalinnoissa.**
- **valintamenettelyjä kehitetään alakohtaisessa yhteistyössä.**
- **ensimmäistä korkeakoulututkintoa suorittavien osuutta uusista opiskelijoista kasvatetaan hyödyntämällä paikkojen varaamismahdollisuutta ensikertaisille hakijoille ja kehittämällä siirto-opiskelijoiden valintaa.**

Toisen asteen todistusten hyödyntämistä valinnoissa on pohdittu kahdessa opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa työryhmässä. Ylioppilastutkinnon hyödyntämisen lisäämistä opiskelijavalinnoissa ehdottaneen työryhmän raportti (*Valmiina valintoihin I*[2]) ehdotuksineen sai hyvän vastaanoton lausunnonantajilta tammikuussa 2016. Ammatillisen koulutuksen aiempaa parempaa hyödyntämistä opiskelijavalinnoissa esittänyt työryhmäraportti (*Valmiina valintoihin II*[3]) julkaistiin 3.5.2017. Raportti on lausuntokierroksella toukokuun loppuun 2017 saakka.

Korkeakoulujen kanssa sovitun, valmiina Valintoihin I ja II –raporttien ja niihin saatujen lausuntojen perusteella on tarkoitus kesän aikana laatia toimenpiteet todistusten hyödyntämisestä ja valintojen kehittämisestä.

[2] Valmiina valintoihin. Ylioppilastutkinnon parempi hyödyntäminen korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:37 http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-429-0
[3] Valmiina valintoihin II. Ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluun, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:25 http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-477-1